

Begrundet og tilbeels affræstet ved gylbige Vidner. Saadanne Vidnesbyrd foreligge med Hensyn til Examen ved Seminarierne af uinteresserede Mænd, der have deeltaget i den paa flere Steder og flere Gange, og med Hensyn til Prøven for Privatisterne (o: Privatanstaltens Lærlinge og de rene Privatister) ved Examenkommissionen er der ikke reist nogen alvorlig Anke over for stor Strengthed, medens det af Mænd, der have havt Andeel i den, er udtalt, at Forbringerne i det Hele snarere ere nedstemte og indskrænkede til det Nærmeste og Almindeligste af Examenstoffet.

Examen afholdes nemlig nu ved hvert af de offentlige Seminarier for sig, saaledes at Seminariernes egne Lærere deeltage i Bedømmelsen af de skriftlige Arbejder (over Opgaver, der ere fælles for Seminarierne og Examenkommissionen) med to fremmede Censorer og ved den mundtlige Prøve selv examinere og ligeledes deeltage i Bedømmelsen, medens ved Kommissionens Skolelærerexamen Alle examineres og bedømmes af Kommissionens Medlemmer alene. Hertil kommer den Forskjel, at Examen ved Seminarierne nu, siden 1857, er deelt i to Afdelinger, saa at Prøven i flere Fag aflægges et Aar forud for Prøven i de øvrige. Denne sidste Forskjel maa uden Tvivl erkjendes for ubillig, saa at, forsaavidt ingen Forandring iøvrigt skulde skee, det enten ogsaa bør tilstedes Privatisterne at dele Examen paa samme Maade, hvis Delingen fremdeles ansees for rigtig, eller hele Examen ogsaa ved Seminarierne bør tages paa eengang. Ligeledes bør det, under samme Forudsætning, udtrykkelig indskræpes, at det Hensyn, der ifølge Reglement af 10de Februar 1818, § 32, ved Dimissionsexamen skulde tages til Dimittendens tidligere Examen og Vidnesbyrd, ikke maa finde Sted, men Characteren fastsættes alene efter, hvad der ved Afgangsprøven er lagt for Dagen. Hvad derimod den øvrige Forskjel angaaer, da er det for det Første klart, at Mængder, der kunne have fundet Sted ved Examenkommissionen for Privatisterne, som den hidtil har været sammensat, s. Ex. en for hyppig Skiftning af Medlemmer og deraf følgende Usikkerhed og Vækkelse i dens Fremgangsmaade, maa søges fjernede og Kommissionen sammensat saa godt,

som muligt, uden Hensyn til det foreliggende Spørgsmaal om Udstrækning af dens Virksomhed ogsaa til Seminarierne. Det er dernæst tydeligt, at, hvis man gaaer ud fra, at den ved Seminarierne af Lærerne selv udførte Examen under Medvirkning af Censorer giver i det Hele et paalideligt og rigtigt Resultat, saa at en uheldig Ulighed for Privatisterne alene opstaaer derved, at det ved en Examenkommission af Mænd, der ere aldeles ubekjendte med Examinanderne, er vanskeliggere at gjøre sin Kundskab fuldt gjældende, og at man lettere udsættes for urigtig Bedømmelse paa Grund af Misforstaaelse fra Examinators eller Examinands Side og deslige, vil det ingenlunde være rigtigt at udvide Anvendelsen af den mindre sikre Examenform og udsætte flere for at lide under et mindre heldigt Forhold, fordi ikke Alle kunne befries derfor. Det kan derfor være Tvivl underkastet, om man, under Forudsætning af, at Examen ved Seminarierne burde bibeholdes for Righedens Skyld, foretage Prøven i praktisk Færdighed i en anden Skole end den, hvori Seminarierne ere øvede, thi i og for sig bedømmes Examinandens Færdighed maatte dog sikrest, hvor han bevæger sig imellem bekjendte Værn. Anbefalingen af at lade en Examenkommission prøve Alle, ogsaa Seminariernes Lærlinge, forudsætter altsaa, at man enten erkjender Examinationen ved Examinandernes egne Lærere for at være enten mindre paalidelig eller i det Ringeste ikke i nogen Maade paalideligere end den ved en Examenkommission, og i sidste Tilfælde i andre Hensyn finder Grund til at gaae ind paa en Forandring, fornemmelig da i Hensynet til den offentlige Mening om Seminariernes Virksomhed og de fra dem udgaaede Dimittenders sande Dydighed i Sammenligning med Privatisternes og til Seminariernes Stillingens Betryggelse igjennem denne offentlige Mening og Ryndiges paa uforkastelig Sammenligning grundede Dom. Paa dette Hensyn, hvis Betydning Arrieger og Madvig ikke miskenne, lægge Andersen og Pedersen saa stor Vægt, at dette væsentligt bestemmer deres Stilling til Lovforslaget. Ogsaa ved Examenkommissionen at give Examinandernes Lærere Afgang til at examinere eller endog deeltage i